

Västra Tommarps kyrka

55.3986, 13.1077

Västra Tommarps kyrka om troligen är byggd under 1100-talet, uppfördes i flintsten och anses vara en av de märkligaste på Söderslätt. Den ursprungliga kyrkan bestod av absid, kor och långhus som nu ingår i den nuvarande kyrkan. Och kanske är också den nedre delen av tornet från denna första tid.

Trots att byggnaden har genomgått många förändringar under århundradens lopp, bland annat tillkom de svängda barockgavlarna på 1600-talet, har kyrkan fått behålla mycket av sin ursprungliga karaktär.

Kyrkan restaurerades dock kraftigt på 1890-talet. Då revs bland annat trappgavlarna på tornet och i stället byggdes en tornhuv för att harmoniera med renässansgavlarna.

Gravhällarna som står uppställda utmed tornsidorna har tidigare legat i kyrkans golv, och är över kyrkoherdar som ligger begravda under kyrkans mittgång.

På södra väggen hänger i vapenhuset ett epitafium över kyrkoherde Johannes Georg Alsing, död år 1708, och dennes familj. Även i kyrkorummet finns ett epitafium, och jag återkommer strax till detta.

Invändigt är mycket bevara från den omgestaltning av kyrkan som genomfördes i början av förra seklet under ledning av domkyrkoarkitekt Theodor Wåhlin, även om långhusets väggar, valv och bänkar senare har målats om.

Vid renoverings återupptäckte man kalkmålningar, men dess kalkade senare åter över och ersattes med nya kopior. De målningar som finns i absiden är alltså av relativt modernt ursprung.

På vinden finns dock fragment av de romanska kalkmålningar synliga.

På båda sidorna om triumfbågen finns två djurfigurer - ett lejon och en vädur, möjligen huggna av Mårten Stenmästare eller någon av hans elever.

I triumfbågen fins också på var sin sida stentavlor med Series Pastarum, men uppställning av de präster som verkat i kyrka.

Altaruppsatsen ritades av Theodor Wåhlin. Figurframställningarna visar i mitten Kristus flankerad av Moses respektive Elias på förklaringsberget.

Bakom altaret finns en stenpelare inmurad i väggen. Det är en så kallad piscina, eller uttömningssten som troligen är huggen samtidigt som kyrkan byggde. Där sköljdes de heliga kärlen efter användning. Vattnet rann sedan genom en ledning i kyrkans golv och hamnade på sätt i vigd jord. Stenpelaren har troligen huggits samtidigt som kyrkan byggdes.

Dopfunten antas vara från 1100-talet och försågs med kulörta dekorationer på 1600-talet. En latinsk inskrift runt skålen lyder i översättning: "Om en människa icke bliver född av vatten och ande, så kan hon inte komma in i Guds rike".

Senare målades hela dopfunten med grå oljefärg, som togs bort i mitten av 1900-talet.

Dopfatet i tenn är tillverkat på 1640-talet, och har bland annat kyrkoherden Jakob Laursen Korsörs namn ingraverat.

Krucifixet vid dopfunten skänktes till kyrkan av änkan till kyrkoadjunkten Gustav Hemmingsson som var verksam i Västra Tommarp mellan den 1933 och 1952.

Predikstolen är tillverkad på 1600-talet i en stil som kallas skånsk barock, och har i fälten bilder på de fyra evangelisterna.

På ena väggen i långhuset hänger ett epitafium över kyrkoherde Hans Lauritsen Bunkeflo, död år 1631, och hans familj.

Här finns också en trätavla som sattes upp vid begravningen år 1830 av ett fosterbarn till en rusthållare i Tågarp.

I taket hänger två stycken 12-pipig malmkronor från dels mitten av 1500-talet, och dels från 1970. Den senare gjuten av Fongs gelbgjuteri i Gränna.

1890 gjorde Malmöarkitekten Salomon Sörensen ett förslag till orgelfasad, men man valde att istället utföra fasaden efter arkitekten Ludvig Peterson förslag från samma år: Detta då den bättre passade till en orgeln byggd av Molander i Göteborg.

I tornet hänger två klockor. Storklockan är gjuten i Stockholm 1890 och lillklockan 1742 i Malmö.

Källor:

Webb: Hammarlövs församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Västra Tommarps kyrka - underhållsplan". Bengt Wahlgren 2008.

Bok: "Västra Tommarps och Skegrie kyrkor". Ernst Frostin.